

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

725. 17

Szerző:

Fehér Tibor

Cím:

Amikor fővárosunk európai
Kulturközpont volt....

Forrás:

Dolgozók Világlapja

Személy

Helyszám

Lap: Dolgozók Világlapja

Mediant:

1945 OKT.

725.17

1945 okt.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Székesfővárosi házinyomda 1926 — 8891

Amikor fővárosunk európai kultúrközpont volt...

Hunyadi Mátyás nemcsak mint hadvezér vált híressé, hanem a tudományok és művészetek szeretetéért is. Mai szemmel nézve, háborúi sikertelen vállalkozásoknak látszanak, de kultúrszeretete örök dicsősége marad. Uralkodása idején (1458–1490) nem akadt műveltebb uralkodó Európa egyetlen országában sem.

A kékegy Itália földjén írók, tudósok és művészek lelkesen tanulmányozták a görög-római világ emlékeit. Az antik világ csodái megbűvölték a lelkeket. Az újjászületés láza járta át az akkori művelt világot. A két eszme, a renaissance és a humanizmus, Itáliából terjedt el. Az új eszmék hozzánk is eljutottak. Szerencsére akkor Mátyás ült a magyar trónon, aki szívvel-lélekkel renaissance-embernek vallotta magát. Budai és visegrádi udvara lassanként gyülekezőhelye lett a kor híres tudósainak, művészeinek és íróinak. A budai udvarban élt: Vitéz János püspök — Mátyás humanista nevelője, — Bonfini, az ország történetírója, Regiomontanus, Európa legnagyobb csillagásza, Galeotto Marzio, aki a királyról írt érdekes történeteket, Janus Pannonius pécsi püspök, aki korának legjobb latinnyelvű költője volt. A felsoroltak csak a leghíresebbek.

Az egész korszak legfényesebb jelensége azonban Mátyás híres budai Corvina-könyvtára volt, amelyet Ugoletti Tádé tartott rendben. A király nem sajnálta a pénzt, ha könyvről volt szó. Az ő idejében a könyvnyomtatás még gyermekeipőben járt és az igazi könyvtárakot jobban szerették a kézzel írott könyveket. Mátyás évente 33.000 ara-

nyat költött könyvtárára. De kellett is ez a sok pénz, mert a kézzel írott könyvek ára igen magas volt. Például egy bibliáért és egy imakönyvért 1500 aranyat, (körülbelül 60–70.000 pengőt adott természetesen békebeli pengőre gondolkodunk). Mátyás megszerezte, vagy lemásoltatta az ókori és későbbi görög-latin irodalom válogatott remekait. Úgyneveztek a világ minden részéből Budára hozták a ritka könyveket.

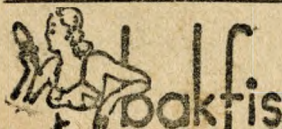
A becslések szerint 4–5000 kötet lehetett Mátyás könyvtárában, megegyezően annyi, mint ahány könyv akkor a pápai könyvtárban volt. Előfordult az is, hogy Itáliából jöttek egy-egy híres könyvet lemásolni, mert az egész világon egyedül Mátyás udvarában lehetett a könyvet megtalálni.

Nemcsak kézzel írt könyvek, de ósnyomtatványok is helyet kaptak Mátyás híres könyvtárában. (A könyvnyomtatás feltalálásától 1500-ig nyomtatott könyveket nevezzük ósnyomtatványoknak.) Karai László budai prépost 1471-ben hozta magával Rómából Hess András könyvnyomtató mestert. Ez a Hess András állította fel az első nyomdát Magyarországon.

Ma már csak 134 Corvinát ismerünk. A király halála után széthordták a gyönyörű könyvtárat. 1541-ben, amikor a török elfoglalta Budát, Ibrahim nagyvezér a könyvtár egy részét Konstantinápolyba szállította. A 17. században Bethlen Gábor és Pázmány Péter lépéseket tettek a török udvarnál ebben az ügyben, de eredménytelenül. 1660-ban a budai pasa palotájában tűz ütött ki és a tűz elpusztította a megmaradt könyvek legnagyobb részét. A most bevégződött háború kezdetén 28 Corvinánk volt.

A híres könyvtár elpusztult. De emléke és az a kultúra, amit jelentett, megmaradt. Volt idő, amikor a magyar főváros az európai műveltség központja volt.

Fehér Tibor

mf
Baktis
melltartónál
drágábbat alál,
de jobbat soha!